

ODTÜ KUZHEY KIBRIS KAMPUSU YEŞİL KAMPUS STRATEJİ BELGESİ

1. TEMEL POLİTİKA:

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Yeşil Kampus Strateji Belgesi, sürdürülebilir ve iklim dostu olmak vurgularıyla oluşturulmuş bir toplumsal sorumluluk açılımıdır.

Ulusal ve uluslararası normlar ile konu ile ilgili yasal mevzuat çerçevesinde; Kampus dahilindeki enerji üretimi (jeneratörler), iletimi ve tüketimindeki verimliliğin artırılması, bilinçsiz kullanım ve israfın önlenmesi, enerji maliyetlerinin sürdürülebilir kılınması; iklim değişikliği ile mücadele edilmesi amacıyla Kampusun sera gazı emisyonlarının azaltılması; arazi kullanımı ve yağmur suyu yönetim planı ile doğal kaynakların korunmasının sağlanması; atık yönetim planı ile çevre kirliliğinin önlenmesi ve toplumun enerji ve çevre konularında bilinçlendirilmesi, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusunun çevre ve enerji politikasının öncelikli ve önemli bileşenlerini oluşturmaktadır.

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu, “Yeşil Kampus Strateji Belgesi” ile bu konularda stratejik amaç ve hedefler belirlemekte ve bu hedefler doğrultusunda belirlenen eylemleri uygulamak için gerekli çalışmaları yapacağını beyan etmektedir.

2. TEMEL AMAÇ VE HEDEF

Strateji Belgesi, sürdürülebilir enerji ve çevre yönetimi ile ilgili idari ve akademik yönetim birimlerinin yüklenecikleri sorumlulukları tanımlamak, sonuç odaklı somut hedefleri olan bir politika seti oluşturmak amacı ile hazırlanmıştır. Bu belgede tanımlanan eylemlerin gerçekleştirilmesinden, tedbirlerin alınmasından, sonuçların değerlendirilmesinden tüm akademik ve idari birimler sorumlu olup, birimler arası koordinasyon Kampus Rektörü tarafından atanan “Yeşil Kampus Koordinasyon Kurulu (Y-KKK) tarafından sağlanacaktır.

“Y-KKK” bu Strateji Belgesi’nin uygulanması, izleme ve değerlendirme çalışmalarının yapılabilmesi için; kolektif bir yapıda örgütlenmiş komisyon, komite, takım veya çalışma gruplarını oluşturmaya, bu konulardaki eylemleri takip etmeye ve denetleme yapmaya yetkilidir.

Strateji Belgesi ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu 2009-2014 Stratejik Planında yer alan;

- “Sürdürülebilir ve Güçlü Bir Finansal Yapının Kurulması” başlığı altındaki “Finansal kaynakları verimli ve etkin bir şekilde kullanmak ve yönetmek” amacının enerji ile ilgili bölümlerini desteklemekte ve geliştirmekte,
- “Yönetim Bilgi Sistemi Kurulması” başlığı altındaki “Kampustaki İş Süreçlerini Belirlemek” ve “Öğrenen ve Yenilikçi Bir Kampus Ortamının Yaratılması” başlığı altındaki “Öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere izleyici, uygulayıcı ve karar alıcı olarak katıldıkları; dinamik, farklılıklara açık bir Kampus ortamı yaratmak” amaçlarını destekleme potansiyeline sahip bulunmaktadır.

Strateji Belgesi esas itibari ile toplumsal bir sorumluluk açılımı olup, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu asli faaliyetlerini sürdürdüğü sürece gelişen ve değişen değerler çerçevesinde güncellenecek ve sürekliliği sağlanacaktır. Bu strateji belgesi ile ortaya konan stratejik amaç ve hedeflere ulaşmaya yönelik yapılacak faaliyet ve eylemler kısa, orta ve uzun vadeli olarak planlanacak ve eylemlerin sonuçları aşağıda yer alan ve “Karbon Ayakizi” hesaplamalarında kullanılan temel performans göstergeleri çerçevesinde değerlendirilecektir.

- İç mekânlardaki CO₂ emisyonu düzeyi,
- Bina kapalı birim alanına ve kişi başına göre üretilen CO₂ emisyonu,
- Kişi başına ve metrekare başına düşen enerji tüketimi,
- Kişi başına düşen su tüketimi miktarı,
- Kişi başına ve bina kapalı alanına düşen katı atık (çöp) geri kazanım miktarı,
- Geri dönüşüm yolu ile kullanıma verilen kullanım suyu oranı,
- Kampus içindeki dış ortamda gündüz, akşam ve gece saatlerindeki çevresel gürültü değeri,
- Kampus içerisindeki binalarda iç ortam gürültü değeri,
- Mutfak ve bahçe atıklarının komposta dönüştürme oranı.

Kısa vadede örgütsel altyapının oluşturulması, süreç ve sistemlerin kurulması, gerekli envanter ve etüt çalışmalarının tamamlanması, temel performans göstergelerinin belirlenmesine dönük ölçümlerin yapılması ve performans göstergelerinin sayısallaşması yönünde çalışmalar yapılacak, orta vadede yapılacak eylemlerin sonucunda ortaya çıkan sayısal sonuçlar değerlendirilerek daha uzun vadeli hedef ve buna bağlı eylemler belirlenecektir.

3. STRATEJİK AMAÇ, HEDEF VE EYLEMLER:

GENEL:

STRATEJİK AMAÇ-1: Bu strateji belgesinin temel politika, amaç ve hedefleri doğrultusunda kurumsal yapılanmayı gerçekleştirmek,

Stratejik Hedef - 1: TS EN 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi temelinde ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sisteminin Kurulmasına yönelik altyapı çalışmalarının tamamlanması.

Eylem -1: İhtiyaca uygun yönetim modelleri araştırılarak, uygun bulunan modelin oluşturulmasına yönelik gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -2: Sistemik kurgunun gerçekleşmesini sağlamak amacı ile öncelikle kurum içi akademik destek sağlanmaya çalışılacak, sağlanamadığı noktalarda kurum dışı danışmanlık hizmetleri alınması yönünde girişimlerde bulunulacaktır.

Stratejik Hedef - 2: Kalite yönetimi, çevre yönetimi ve enerji yönetimi modellerinin hayata geçirilmesi için işgücü planlamasının yapılması ve gerekli noktalarda istihdam sağlanması.

Eylem -1: Akademik ve idari insan kaynağı istihdamında sürdürülebilir çevre ve enerji konularında tecrübesi olan başvuru sahiplerine öncelik verilmesi yönünde mevcut mevzuat çerçevesinde mümkün olan düzenlemeler yapılacaktır.

Eylem -2: İlgili alanlarda program koordinatörleriyle işbirliği yapılmak suretiyle sürdürülebilir çevre ve enerji genel başlıkları altında derslerin açılmasına ve tez/proje danışmanlığı yapabilecek en az birer akademisyen istihdam edilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.

Eylem -3: Yeşil Kampus Strateji Belgesi ile ilişkili BAP projelerine verilecek araştırma desteğine öncelik verilmesi teşvik edilecektir.

Stratejik Hedef - 3: Yönetim sistemlerinin sürdürülebilirliğine yönelik bilişim altyapısı ve teknolojik veri toplama alt yapısı oluşturulması.

Eylem -1: Çevre ve enerji envanterlerinin oluşturulmasına yönelik veri toplama sistemlerinin kurulmasına ve veri toplama sisteminin sürdürülebilirliğini sağlayacak bilişim sistemlerinin oluşturulmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır,

Eylem -2: Yönetim bilgi sisteminin kurulmasına yönelik gerekli fizibilite ve etüt çalışmaları tamamlanarak mümkün olan en uygun çözümün gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

STRATEJİK AMAÇ 2: Bu strateji belgesinin temel politika, amaç ve hedefleri doğrultusunda dış finansman olanaklarını geliştirmek, işbirliklerini güçlendirmek, paydaşlara yönelik bilinçlendirme etkinliklerini artırmak,

Stratejik Hedef - 1: Yeni işbirlikleri ile ulusal ve uluslararası düzeylerde dış finansmanlı projeler geliştirilmesi.

Eylem -1: TC ve AB projelerine çevredeki sivil toplum örgütleriyle işbirliği içinde başvurular yapılacaktır. (Rüzgar ve PV, kojenerasyon pilot uygulamaları, atık yönetim pilot uygulamaları vs.)

Eylem -2: Strateji belgesinin temel politika, amaç ve hedefleri doğrultusunda ulusal düzeyde ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek, bir ortak çalışma modeli ve iletişim ağı oluşturulması yönünde gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Stratejik Hedef - 2: Temel politika, amaç ve hedefler doğrultusunda iç ve dış paydaşların bilinç düzeyinin arttırılması ve farkındalık yaratılması.

Eylem -1: Kampus içi ve ulusal düzeyde bilinçlendirme faaliyetlerinin(kongre, çalıştay, seminer vb.) yönelik bir iletişim planı hazırlanacak ve etkinlikler bu plan çerçevesinde yürütülecektir.

Eylem -2: Ulusal ve uluslararası düzeyde yarışmalar düzenlenerek bilinçlendirme ve tanıtıma katkı sağlamaya yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -3: Kampus içi bilinçlendirme faaliyetlerine devam edilecek, bu faaliyetler ulusal veya uluslararası alanda geliştirilmiş “Bilinç Endeksleri” çerçevesinde takip edilecek ve değerlendirilecektir.

STRATEJİK AMAÇ -3: Bu strateji belgesinde belirtilen temel politika, amaç ve hedeflerine ulaşmak için hayata geçirilen eylemlerin bir sonuç göstergesi olarak uluslararası düzeyde tanınırlığı olan konu ile ilgili bir sertifikaya sahip olmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak,

Stratejik Hedef - 1: Uluslararası tanınırlığı olan konu ile ilgili bir sertifikaya sahip olunması.

Eylem -1: Uluslararası alanda tanınırlığı olan sertifikasyon sistemleri araştırılacak ve Kampus verileri de dikkate alınarak en uygun sürdürülebilir sertifikasyon sistemi seçilecektir.

Eylem -2: Seçilen sertifikasyon sistemi için gerekli ihtiyaçlar tespit edilecek, gerekli teknik, etüt ve fizibilite çalışmaları tamamlanacaktır.

Eylem -3: Yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda sertifikasyonun gerçekleştirilmesi yönünde karar verilmesi halinde gerekli başvurularda bulunulacak ve sertifikasyonun sürekliliğinin sağlanması için gereken tedbirler alınacaktır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ YÖNETİMİ:

STRATEJİK AMAÇ -1: Enerji tüketimi ve kayıplarını azaltmak, enerji kullanım verimliliğini arttırmak,

Stratejik Hedef - 1: Enerji tüketiminde performans göstergelerinde belirlenen hedef seviyelere ulaşılması.

Eylem -1: Enerji verimliliği ve tasarrufunda uygulanacak yöntemler ve önlemler belirlenecektir. Bu amaçla önce enerji verimliliği, tasarruf potansiyeli etütleri yapılacak ve envanter oluşturulacaktır. Gerekli periyotlarda bu çalışmalar tekrarlanacaktır.

Eylem -2: ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi kurulmasına yönelik gerekli çalışmalar yapılacak, İdari yapılanma bu sistemin gerekleri çerçevesinde gözden geçirilecek, düzenlemeler yapılacak ve bu çerçevede enerji yöneticisi görevlendirilerek gerekli eğitimleri alması yönünde gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -3: Enerji verimliliği ve tasarrufu etütlerinin yapılmasını takiben, verimlilik artırma ve tasarruf potansiyeli öngörülerek uygulama yöntemleri (Verimlilik Arttırıcı Projeler-VAP, Tasarruf Sağlayıcı Projeler- TSP) ve bunların yatırım maliyetleri ve geri dönüş süreleri tespit edilecektir.

Eylem -4: “VAP” ve “TSP” olarak kabul edilen uygulamaların gerçekleştirilmesi amacı ile bütçede imkânlar dâhilinde gerekli kaynaklar ayrılacaktır. Projeler kısa, orta ve uzun vadeli projeler olarak değerlendirmeye alınacak, kısa ve orta vadedeki projeler ile girişimlere bütçe

olanakları çerçevesinde hemen başlanılacak, uzun vadeli projeler ile ilgili olarak proje, araştırma vb. ön hazırlık çalışmaları yapılacaktır.

Eylem -5: “VAP” ve “TSP”lerin finansmanına yönelik dış kaynaklar araştırılarak, gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -6: Enerji tüketimi olan mal ve hizmet alımları ve yapım işlerinde ulusal veya uluslararası alanda kabul edilmiş asgari verimlilik ölçütleri incelenerek, yeni yapılacak binalara yönelik teknik şartnamelerde de bu amaçla mümkün olan değişiklikler yapılacaktır.

Eylem -7: Enerji verimliliği açısından ekonomik ömrünü tamamlamış her tür donanım, makina ve araçların kademeli olarak çevre ile daha uyumlu, verimliliği yüksek ekipmanlarla değiştirilmesine yönelik fizibilite ve etüt çalışmaları tamamlanacak ve yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucuna göre verilecek kararlar doğrultusunda gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Stratejik Hedef-2: Mevcut Kampus tesislerinin ulusal ve uluslararası enerji performansı standartlarına sahip olması ve enerji verimi yüksek sistemlere geçilmesi.

Eylem -1: Yapımı gerçekleştirilecek yeni tesisler için Türkiye BEP yönetmeliği ve ASHRAE 189-1 Yüksek performans Bina Standartları esas alınacaktır.

Eylem -2: “Türkiye Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği” esas alınarak mevcut tesis binaları için “Enerji Kimlik Belgesi” düzenlenmesine yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda belgelendirme yönünde karar verilmesi halinde gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -3: Eğitim ve araştırma amaçlı olarak kapalı alanı 200 m²'yi aşmayacak bir adet sıfır emisyonlu bina projelendirilecek ve yapımına yönelik kaynak ihtiyacının en az %50'si dış kaynaklardan karşılanmak üzere yapımının gerçekleştirilebilmesi için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

STRATEJİK AMAÇ -2: Yenilenebilir enerji kaynaklarının mevcut binalarda kullanımını yaygınlaştırmak ve yeni yapılacak binalarda yenilenebilir enerji sistemlerine öncelik vermek,

Stratejik Hedef-1: Mevcut Kampus tesislerinin yenilenebilir enerji sistemleri kullanım oranını arttırması.

Eylem -1: Yenilenebilir enerji kaynaklarının araştırılmasına yönelik akademik “Bilimsel Araştırma Projeleri” ön plana çıkarılacak ve desteklenecektir.

Eylem -2: Kampus ve çevresinde rüzgâr ve güneş enerjisinin elektriğe dönüşümüne yönelik detaylı ve veri bazlı potansiyel etütleri tamamlanacaktır.

Eylem-3: KKTC “Yenilenebilir Enerji Yasası”nda sözü edilen tüzüklerin oluşmasını müteakip verilebilecek muafiyet ve teşviklerin alınması yönünde gerekli girişimler yapılacaktır.

STRATEJİK AMAÇ -3: Enerji üretim (jeneratörler), iletim ve dağıtımında verimliliği arttırmak, elektrik üretim ve dağıtım altyapısındaki enerji kayıplarını azaltmak,

Stratejik Hedef -1: Orta gerilim nakil hatlarında ve Kampus içi trafo binalarında verimliliğin artırılması.

Eylem -1: Enerji izleme sistemi kurulmasına, bu amaçla orta gerilim trafolarında gerekli düzenlemelerin yapılmasına, elektrik sayaçlarının elektronik olarak takip edilebilir hale getirilmesine yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda sistemlerin kurulması yönünde karar verilmesi halinde gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -2: Mevcut otomasyon sisteminden bu hedefe yönelik olarak faydalanabilme yöntemlerinin araştırılması ve mümkün olan ilave düzenlemelerin yapılması yönünde çalışmalar başlatılacaktır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE YÖNETİMİ

STRATEJİK AMAÇ -1: Uluslararası standartlarda iç-dış ortam hava kalitesine ulaşmak,

Stratejik Hedef -1: Güzelyurt bölgesinde yer alan katı atık döküm bölgesinin tasfiyesi veya dönüşümünün sağlanması.

Eylem -1: İlgili kurum ve kuruluşlar ile sürekli irtibatın sağlanmasına ve tasfiye veya dönüşüm ile ilgili girişimlerin hızlandırılmasına yönelik faaliyetler düzenlenecektir.

Eylem -2: Bölgedeki atıkların yakılmaması ve acil söndürülmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde etkin girişimlerde bulunulacaktır.

Stratejik Hedef -2: Kampus içerisindeki genel ve kapalı mekanlarda CO₂ emisyonunu performans göstergelerinde belirlenen hedef seviyeye ulaştırılması.

Eylem -1: Kapalı alanlarda havalandırma sisteminin yeterliliğini tespit etmeye yönelik izleme ve bakım programlarının oluşturulması yönünde girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -2: Hava kalitesi ölçüm istasyonu kurulmasına, ulusal bilgi sistemine entegre edilmesine, ölçümlerin sürekli olarak yapılmasını sağlamaya ve kampus genelinde hava kalitesi uyarı sisteminin kurulmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda sistemlerin kurulması yönünde karar verilmesi halinde gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -3: İç ortam hava kalitesinin korunmasına yönelik yüksek uçucu organik madde içeren yapı ve dekorasyon malzemelerin kullanılmasının sınırlandırılması yönünde teknik şartnamelerde mümkün olan tedbirler alınacaktır.

Eylem -4: Kampus genelinde evre dostu temizlik maddelerinin kullanılmasının sağlanması yönünde gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -5: Kimyasal madde kullanılan tüm laboratuvarlarında hava temizleme sistemlerinin kurulması ve işletilmesine yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda sistemlerin kurulması yönünde karar verilmesi halinde gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -6: Entegre Böcek Yönetimi sistemi kurularak böcek üremesinin önüne geçilmesi ve böylece pestisit kullanımının sınırlandırılması yönünde gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -7: Kampus tesislerinde fosil yakıt tüketen sistemlerin hava kirliliğine katkısı incelenecek, iyileştirilmesi için alınabilecek önlemler konusunda gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda sistemlerin kurulması yönünde karar verilmesi halinde gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -8: Kullanılan fosil yakıtların kalitesinin incelenmesi ve denetlenmesi yönünde gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -9: Ulusal düzeydeki ağaçlandırma faaliyetlerine etkin katılım ve Kampus içi ağaçlandırma faaliyetlerinin sürekli hale getirilmesiyle hava kalitesine katkı sağlanacaktır..

Stratejik Hedef -3: evre ile uyumlu ve enerji verimliliği yüksek bir taşıma sisteminin ulusal kamuoyu gündemine getirilmesi.

Eylem -1: evre ve enerji duyarlı ulusal bir taşıma sistemi kurulmasına yönelik bir master plan önerisinin hazırlanarak ilgili kuruluşlara sunulacaktır.

Eylem -2: Toplu taşıma olanaklarının ve trafik sistemlerinin geliştirilmesine yönelik öneri projeler hazırlanacak ve öneriler kamu ile paylaşılacaktır.

Eylem -3: Biokütle ve sentetik yakıtların fosil kaynaklı akaryakıtlar içerisindeki karışım oranlarının arttırılmasına yönelik araştırma projelerinin geliştirilmesine yönelik destek verilecektir.

Eylem -4: Kampus içerisinde bisiklet, elektrikli araç kullanımını arttırmaya yönelik çalışmalar tespit edilecek ve fiziki düzenlemelerin yapılması yönünde gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -5: Mevcut araçlarda limitlerin üzerinde olan CO₂ emisyonun limitlerin altına indirilmesi, yakıt tüketimlerinin takibine yönelik gerekli önlemlerin alınması(araç takip sistemi) hususlarında gerekli çalışmalar yapılacak, araçların yenilenme dönemlerinde düşük

emisyonlu araçlar seçilebilmesine mevcut mevzuat çerçevesinde olanak sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.

STRATEJİK AMAÇ -2: Çevresel gürültünün önlemesi ve kontrolü;

Stratejik Hedef -1: Kampus içerisindeki çevresel gürültü değerini gündüz saatlerinde performans göstergelerinde belirlenen hedef seviyeye ulaştırılması.

Eylem -1: Kampus içi gürültü haritaları çıkarılacak ve gereği halinde gürültünün azaltılmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -2: Belirlenecek standartlarda denetimin sağlanması için ölçüm imkânları geliştirilecek ve denetimlerin bu çerçevede yapılması sağlanacaktır.

Eylem -3: Susturucu ve ses giderici diğer parçaları olmayan motorlu taşıtların Kampus girişine izin verilmemesi, motorlu taşıtların üzerinde veya içinde, korna veya ses çıkaran başka bir cihazın gereksiz yere kullanılmaması, radyo- televizyon- müzik seti ve her türlü müzik aletlerinin kişileri rahatsız edecek şekilde toplu taşıma araçlarında kullanılmaması yönünde esaslar belirlenecek ve bu yönde uygulamaya geçilecektir.

Stratejik Hedef -2: Kampus içerisindeki binalarda iç ortam gürültü değerini performans göstergelerinde belirlenen hedef seviyeye ulaştırılması.

Eylem -1: Mevcut binalarda iç ortam gürültüsü ile ilgili değerler tespit edilecek ve gürültü yalıtımı ile ilgili mümkün olan teknik düzenlemelere yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -2: Kampus içi bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları düzenlenecektir.

STARETEJİK AMAÇ -3: Etkin bir atık ve geri dönüşüm yönetim sistemi kurmak,

Stratejik Hedef -1: Kampus için bir atık planı oluşturulması ve kurulan bu sistemin sürekliliğinin sağlanması.

Eylem -1: Atık envanterinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Eylem -2: Tehlikeli atıkların, atık yağların, atık pil ve akülerin toplanması, depolanması ve geri dönüşüm sistemleri (özel firma veya devlet projeleri ile işbirliği) kurulmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -3: Mutfak ve bahçe atıklarının performans göstergelerinde belirlenen hedefe uygun komposta dönüştürülmesinin sağlanmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları

yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -4: Ekonomik değeri olan kağıt, cam, metal atıkların toplanarak geri dönüşümlerinin sağlanmasına (özel firma veya devlet projeleri ile işbirliği) yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -5: Atıkların azaltılması, mevzuata uygun geri kazanımı ve bertaraf edilmesi konularında projeler geliştirilecek ve bilinçlendirmeye yönelik eğitim, seminerler ve yarışmalar düzenlenecektir.

STRATEJİK AMAÇ -4: Arazi kullanımı, su yönetimi ile doğal kaynakların korunmasının sağlanması,

Stratejik Hedef -1: Kampus alanındaki doğal alanların arazi planlaması, su yönetimi planları ile korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ve su tüketiminin azaltılması.

Eylem -1: Kampus alanındaki mevcut doğal kaynakların gerekli analizler ve ölçümlerle verimlilikleri ve potansiyelleri tespit edilecektir.

Eylem -2: Kampusun su ihtiyacı ve kaynaklarına ilişkin master plan hazırlanacaktır.

Eylem -3: Su kullanımına ilişkin veriler toplanarak kullanım istatistiklerinin hazırlanacaktır.

Eylem -4: Kişi başı su tüketim miktarının azaltılmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır,

Eylem -5: Metrekare başı bitkisel su tüketim miktarının azaltılmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Eylem -6: Atık su arıtma tesisinden elde edilen suyun, tarımsal sulama ve çevre sulamada kullanılması, yağmur suyunun depolanarak kullanılması gibi geri dönüşüm projeleri etüt edilecek ve sonuçlarına master planda yer verilecektir.

Eylem -7: Bölgesel su kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak kurumsal işbirlikleri geliştirilmesi ve bilimsel araştırma projelerinin başlatılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Stratejik Hedef -2: Kampus doğal alanlarının eğitim ve araştırma çalışmalarında kullanılmasının sağlanması.

Eylem -1: Eğitim ve araştırmalarda Kampus alanlarının kullanılmasına yönelik taleplerin incelenmesi ve mevcut Kampus master planı çerçevesinde değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Eylem -2: Kampus için yangın ve bitkilendirme yönetim planlarını da içeren arazi yönetim planı hazırlanacaktır.

Stratejik Hedef -3: Bölgesel su kaynaklarının kirliliklerinin izlenebilmesi için sistem kurulması.

Eylem -1: Uluslararası standartlar çevresinde bölgesel su kaynaklarında meydana gelebilecek kirlenmenin takibi için izleme sistemi kurulmasına yönelik gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılacak, yapılan etüt ve fizibilite çalışmaları sonucunda verilecek kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Stratejik Hedef -4: Su tasarrufuna yönelik Kampus içi ve bölgesel bilinçlendirme sağlanması.

Eylem -1: Öğrenci topluluklarının da etkin katılımı ile eğitim ve seminer programlarının hazırlanacak ve uygulamaya konulacaktır.

Eylem -2: İlgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliğinin sağlanarak bölgesel bilinçlenmeye yönelik etkinlikler düzenlenecektir.

YEŞİL SATINALMA YÖNETİMİ

STRATEJİK AMAÇ-1: Satınalma dönüştürme ve lojistik faaliyetlerini de kapsayan çevre-enerji odaklı bir yönetim sistemi kurulması,

Stratejik Hedef - 1: Kampus yasal mevzuatlarının elverdiği ölçüde satınalma faaliyetlerinin bu kavram çerçevesinde gerçekleştirilmesi.

Eylem-1:Bölgesel tedarikçilerin yeşil satınalma konusunda bilinçlendirilmesi maksatlı eğitim faaliyetleri ve seminerler düzenlenecektir.

Eylem-2: Tedarikçi değerlendirmelerinde çevre-enerji odaklı bilinç seviyesi yüksek tedarikçiler tercih edilecektir. Bu maksatla tedarikçilerden ISO 14025 Çevresel Ürün Deklarasyonu, Eco-label sertifikası ,Energy Star vb.. sertifikalar talep edilecektir. Ürün seçimlerinde Ömür Boyu Maliyet esasına mevzuatta yer verilmesi için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -3: Kampusun, tersine lojistik faaliyetleri ile ilgili ilkeleri belirlenerek, gerekli çalışmalar yapılacaktır. Bu amaçla yasal mevzuat bu çerçevede incelenecek ve mümkün olan girişimlerde bulunulacaktır.

Eylem -4: Satınalmaya esas Kampusun lojistik faaliyetleri ile ilgili ilkeleri belirlenerek (daha az nakliyat, merkezi bir noktadan nakliyat, kısa rotalar vb.) bu yönde gerekli çalışmaların yapılması sağlanacaktır.